Број 86 У Новом Саду, у суботу 19. априла 1908. Година XLIII.

Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „За таве“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Заплети.

У нашој монархији већ давно нису биле прилике тако запете, као у овај мах.

Не може се рећи, да је икада ишло глатко Ако није било нечега у Аустрији, било е у Угарској, или на другој страни Али оваковог заплета на све стране тешко да је икада било.

У Аустрији се и опет дохватише Чеси и Немци због језика Веле да се министарство озбиљно љуља, али то је најмање. Главно је, што се види, да се то питање мора једаред решити коначно И мора право, јер што више полутане с тим питањем, борба постаје све огорченија И да богме ово није све

У Угарској почиње расуло мађарске коалиције као да неће дуго. Уз то је последњих дана избило јаком жестином оно, што је тињало под пепелом. У парници Полоњија против Ленђела убачено је питање о антисемитизму и оно је одмах букнуло. За Ленђелом стоје сви Чивути и један део Мађара, а оне који стоје за Полоњијем, проглашују као антисемите.

Па онда борба између Беча и Пеште. Стара борба, али сад може да дође до озбиљне кризе због повишења војничких плата. С тим питањем стоји у свези све оно, због чега су у Бечу и Пешти кивни једно на друго.

И у Хрватској и Славонији се заплет пооштрава Не говори се више о чиновничкој прагматици Чак је заборављено „витешко питање“ између бана Рауха и др. Медаковића. Сад је борба због пензионисања универзитетског професора Шурмина, и ђаци су прогласили штрајк Бан се спрема да удеси ванредно стање, које може да изазове велике незгоде

У Босни хапсе и гоне и забрањују. Тамо је кажу велеиздаја. Ерентал је због тог мало оклеветао Мађаре, а уз њих и Србе Бан Раух самосталце. Самосталци и њихов Николић Подрински и њихов Полит оклеветали су радикале... То је значајно. У овом времену такве појаве. Те жалосне појаве доказују најбоље, да у тој борби нису умешани велики идеали, него ниска страст. Ружан занат. Из свега тога не може изаћи ништа велико.

Наше црне прилике нису нигде могле да избаце велике људе. Код толико труљежи, не види се нигде реална основа, не види се излаз који би био прокрчен

А сви траже излаза. Са овим стањем није нико задовољан. И заплети нису сами из себе Није потребно да их ико подстиче, а ипак их подстичу. То је знак, да се иза свега тога нешто крупније спрема. Зато се помаже оно: сви против свакога, а сваки противу свију Онда обично слушају сви. Најлакши план, али и најопаснији јер то бива само обично.

Једно се свакојако може установити. Сво ово време, сви ови заплети нису знак слоге, него знак слабости А борба коју води таква надувена слабост не изазива слободу него реакцију.

Изгледа да још није време. А хоћел бити, могуће дочекати га.

В.

О манастирским настојатељима.

(Мали прилог, да се расчисте већа питања).

Ко је видио борбу настојатеља манастирских са садашњим саборским одбором уочити је могао да је то била борба за опстанак настојатељски Мало је ту бриге вођено о оном узвишеном, о монашком чину, једина је ту брига „настојатељ“. Саборски је одбор ту био врло галантан, па је сабору предложио добре плаће за високе настојатеље. Ко је само мало завирио у правила „монашког удружења“ видио би такође то исто само у мало другој форми, видио би борбу за опстанак само академика, високо школованих калуђера. У удружењу монашком настојатељи и академици придворни господари су, јер у братском сабору имаду своју сталну већину. Они су сви по §. 13. вирилни чланови братске г, манастирског сабора дочим простаци не могу никада доћи до већине, јер свако братство (манастир) шаље само по једног члана у сабор осим настојатеља, који је већ споменут. То је сабор монашког удружења (требало би да се зове настојатељског удружења). Место да сви монаси имају једнака права када сви морају бити чланови једнога удружења Са овим удружењем хтели су настојатељи да се ојачају и учврсте свој положај т ј. да се архимандрити и настојатељи учврсте и осигурају своје насљетство академицима калуђерима Не говори се овде против науци и спрми, него се говори проти наметнутом водству, проти туторству

И ако монашка правила изрично говоре о побожности, смирености и т. д. особито пак о покорности на прама старешини али још више и изрично захтевају савесно управљање манастирским редом и имањем, налаже савесно бирање извршних органа једнога братства и строгу контролу над истим. Овде смо се приближили извршним органима Извршни органи јесу двојаки: духовни и господарствени. Игуман је вођ и старешина манастира он је председник братског сабора и надзорник да се закључци сабора извршују. О душама монаха и реду у цркви и обитељи брине се: духовник архимандрити, јеросхимонаси (протосинђели), еклисијарх, будилници, чтеци, појци и други по потреби обитељи О напретку господарства и прехрани братства треба да се брине: намесник економ, дохијар келар, виноградар, пчелар, баштован, поварник и т. д. Све ово надгледа игуман и одговара за све братском сабору. По правилу сви се ови чланови бирају из братског сабора неки доживотно а неки повремено, али нико привремено.

Игуман је отац, старешина и вођ братства и законити претставник на прама вани Њега бира братство из братског сабора, не пазећи на његов свештенички степен. Да ли је његово право доживотно или извесног времена, велико је питање? Избор игуманов потврђује црква — епископ — рукопроизвођ њем, а ово не може бити повремено, јер црква тога не познаје, али има трагова где је право и достојанство игумана било и временито, те је могао поједини брат бити и више пута биран за игумана. Но о овоме други пут Игуман не мора бити ни свештеник, јеромонах, него брат, монах обитељи, ванредне способности, побожности, праведности и врсноће у свестраној управи манастира Има таквих и данас у Светој Гори и на истоку, а има и јеромонаха, јерођакона, схимонаха и архимандрита игумана Н. пр.

ПОДЛИСТАК.

АЛЕКСАНДАР САНДИЋ И ЊЕГОВ КЊИЖЕВНИ РАД.

Кад су новине огласиле смрт Александра Сандића, умировљеног професора српске велике гимназије новосадске, није било образованог Србина који се није винуо мислима у прошлост и тамо тражио заслуге овог књижевног раленика. Мало је образованих Срба који не знају за књижевне радове Сандићеве а ипак се сваки пита: у чему лежи управо књижевни значај овог човека, који се данас већ само у прошлости спомиње.

Код нас се људи, када оду на онај свет, цене већином по великим делима. За мале људе ово хучно доба после смрти не води бригу, јер им име није скопчано за које епохално дело. То није правично. Зар мали раденици не чине услуге својој околини, свом народу па и човечанству? Та сва наша околина је пуна људи заслужних, радених, који су, баш вршећи своју дужност, неуморно обузети ситним радом извршили велику мисију и у самом народу.

Међу те раденике спада и Александар Сандић. Он је радио мале ствари на књижевном пољу, али тај ситни рад Александра Сандића је учинио своју услугу српској књизи у главном извршио мисију међу омладином.

Значај рада Сандићева лежи у том, што је написао безброј малих чланака и то у згодан час, из области књижевности српске. Његове расправе о Бранку Радичевићу, Вуку, Даничићу, Миклошићу; многе пригодне расправе; пригодни чланци о Ускрсу,, Божићу и другим згодама врше свој задатак баш тиме, што су обелодањени у право доба. Њима је Сандић будио интерес за књигу, потстрекавао омладину на рад, одушевљавао своје покољење. Он није имао програма, то је мана његова метода, али је ипак значајан за доба док је радио.

Као бечки ђак у друштву са Вуком, Миклошићем и другим капацитетима долази Сандић отуд у Нови Сад пун идеалима, који га прати све док перо држи у руци. Претерани идеалиста Сандићић се никад није могао да отресе једностраности, али ипак уме да пронађе много што шта објјективно у својим расправицама о српској књижевности.

Значај Сандићева рада је више васпитан него литерарно-историјски. Он је писао да уведе омладину у велика дела српске књижевности, и у главном да је оодушеви, отуд она фрагментарност у његовим расправама, да нигде немамо потпуне студије од њега, и ако се врло озбиљно бавио књижевношћу.

У својој расправи о о Србијанци Сарајлијној пита, да ли је Сарајлији испало за руком да напише српску Илијаду, као што је то хтео. Па онда даље вели, то не иде на овај лист — «ја сам рад овде да вам прикажем цигло једну песму.. а за оглед — не би-л тим, *ако могбудем, осладио вам пићу ову душевну да и сами собом после превернете који листак Србијанке*

И ако му је овај рад, који је изашао у извештају српске велике гимназије новосадске, само фрагмент, у њему се огледа Сандићев метод у раду. Говори о језику Србијанке, о форми, упоређује Сарајлију са Гундулићевим Османом и Омировом Илијадом, говори о метру, о правопису, о прављеним речима код Сарајлије; о Карловцима као ондашњем средишту, где је владао клисичан правац и отуд доводи у свезу митолошку страну Сарајлијине поезије. Кад год кресне по гдекоји важнији момент из живота Симе Милутиновића Сарајлије у свези са културом оног доба. На крају тумачи стварно стих по стих.

У овој расправи је дакле Сандић дао озбиљне грађе из српске књижевности за српске историке.

И у другим расправама завда хоће Сандић да расветли по где који важнији момент, више пута незначај у српској књижевности, но разда тежи да то доведе у свезу са општим правцем

монах Никон игуман, јеросхимонах Кирил настојатељ келији св. Јована Златоуста, приложи руку своју јеромонах Никифор игуман И код нас овостраних Срба у прошлом веку бивало је архимандрита у манастиру, а да не бијаху игумани Из расправе „Српски Сион“ 1907 бр. 27—28 „Три игумана Рајићева Г. В. види се да је Јован Рајић заиста био архимандрит у манастиру Ковиљу, да му је као таквом давата почаст и ради степена и ради његове учености, побожности, смирености и т. ц. али да он није био игуман (настојатељ) обитељи ковиљске него да су се у времену том изменила три игумана, која су унутра у обитељи управљали манастиром, а напрама вани заступали манастир као представници његови Ово је сасма правилно и данас има може бити и српских манастира, али сигурно више других православних, у којима, осим игумана који је старешина обитељи, има више архимандрита и других достојанственика цркве.

У лаври српској Хиландару, игуман је пресвета Богородица, имају три Србина архимандрита и три Бугара од ових је један духовник, к томе шест јеросхимонаха (протосинђела), десет јеромонаха и седам ђакона, а остало братство међу њима и учени др. Сава названи Хиландарац монаси. У грчком манастиру Ксеропотаму има више братства но у Хиландару па и више архимандрита, јеросхимонаха, јеромонаха и јерођакона но од ових није ни један игуман, већ је игуманом један монах без икакова свештеничког степена — прост — а сви му се у манастиру покоравају као оцу вођи и старешини, и они који имају степен свештенства исто као и они који су прости монаси.

Шта је архимандрит? Архимандрит је код нас у овопределној цркви српској црквено достојанство кандидат за епископски престо и у многима случајевима заменик епископов у управним пословима епархије. Архимандрит је дошао на овако висок положај код нас у осамнајстом веку. Парохијско свештенство није имало својих школа, у манастирима су изображавати монаси најбоље је бирао епископ за придворно свештенство, између ових најспособнији постављати су за архимандрите, те напрама римској цркви и њиховим канонницима и абасима, постављати за настојатеље најбогатијих манастира, да се паралише углед угледом — Пре није било тако Свети Сава са братом Стеваном оснивајући Жичу напомиње, да се у њој имају постављати краљеви, епископи, игумани .. али о архимандритима ни речи. — Архимандрит на истоку јест данас исто оно што беше некад. Надзорник над поверени му десетак до двадесет монаха келиота, који се затварају у своје испосне ћелије или усамљене пећине особито уз постове, ради уједињења, усамљења, мирна живота и молитве Он их надгледа да ли су живи, вршели молитве, поучава их, даје им дозволу говорити и брине се да имају довољно воде и мало хљеба У манастиру пак брине се о поретку у болници или о повереном му реду ћелија, да се не би какова неподопштина догодила Уз духовника су у суду стараца даје им се угледно место у обитељи трапези и цркви, архимандрити су обично путници, јер их манастир ради њихова прокушана карактера шаље да врше дужности и ван манастира за манастир, али је игуман први, од њега и они као од оца траже благослов за свако њихово дело било у цркви или изван ње, па макар игуман био и монах. Признајем да ми није јасно, да ли има и архимандрита не свештеника, него простих монаха, јер сам налазио на потпис јеромонах Н. архимандрит а по томе би могло бити и монах Н. Н. архимандрит.

Јеросхимонаси јесу само помоћници архимадритима и то само у духовним пословима, они су увек свештеници и надстојници параклиса

Овим се ни најмање не оспорава архимандритима да не могу бити и они игуманима, него само значај, чин, право и достојанство игумана истиче се да је он једини вођ и старешина појединога братства, једне обитељи, једног манастира.

Сад ћемо поћи даље.

Настојатељ је место игумана. Велики који манастир има својих метоха, келија (код нас би рекли филијални манастир) Овај мали овисни манастир има такође свога старешину, па ма двојица у њему била, те се у овом случају назива настојатељ и може бити архимандрит, јеросхимонах, јеромонах, јерођакон или монах у опће брат обитељи и води своје мање послове у договору са овим мањим братством посепце али је у главном одговоран игуману и братском сабору великог манастира.

Како се види из овог горњег игуман јесте једини представник братства и манастира а тај треба да буде биран од братства Архимандрит додељен у који манастир за настојатеља јесте стална привременост, а јеромонах настојатељ (управитељ-администратор) јесте привремена сталност, удешена према вољи меродавних фактора. Ова привременост врло је штетна за напредак појединих манастира, али је исто тако, без контроле, штетна и сталност игумана, стога би се пре уређења и уређења устројства манастирског требало да реше ова питања: Да ли је игуман доживотно старешина манастира? У каквом односу стоји игуман напрама архимандриту, који је у манастиру или припадник манастира? Ако је архимандрит у манастиру мора ли он бити игуман обитељи? Ко да бира игумана?

Да ли је игуман доживотно старешина манастира? Игуман једном изабран за таковога, доживотно је у праву тога достојанства. Повреда кућњег реда, имућтвених одношаја и др. у братском сабору може га лишити тога достојанства, не дирајући у његов степен свештенства само тада добива наслов проигуман и ставља се у сабор стараца, на угледно место у обитељи. (О повремености игумана други пут).

У каквом односају стоји игуман напрама архимандриту који је у манастиру или је припадник манастира? Ово је питање јасно. Игуман је шеф у обитељи а сви су други у дисциплини у првом реду њему потчињени, по томе и архимандрити ако су припадници (постриженици или причињени) манастира.

Ако је архимандрит постриженик манастира, мора ли он бити и игуман (старешина) манастира? Ако је и архимандрит и спада у манастир, не мора он бити игуман манастира. Имадемо примера са Јованом Рајићем а и других у прошлости. — Такође и у садашњости имадемо два архимандрита а да нису настојатељи обитеља.

Ко да бира игумана? Ово је питање од великог значења и требало би да се о њему више проговори. Догађа се да по смрти игумановом постане криза у манастиру, има братства али које није за ово врло важно звање У оваковим случајевима просто се именује настојатељ а братство га прими и ћути јер нема кога да постави за таквог, може бити да и између браће има и честити, мирни, учени а ипак да нису за тај положај, к томе су наша братства сада и малена тако да и не може бити избора

Сад имају наши калуђери своје монашко удружење. Када би се н. пр § 13 исправио да сви монаси митрополије карловачке у монашком удружењу имају једнака права, па тајним гласањем, без икакове кортешације и притиска, нека бирају заједнички најспособнијег за вођу обудовјелом манастиру. Држим да би ово најподесније било Остале пак послове нека врши сваки манастир за себе Требало би још да се удеси да дисциплину над појединим братим и игуманом, врши у првом реду само братство а братски мировни суд монашког удружења веће преступе Епископ и митрополијски савет нека буду призивна судишта За ово да се преудесе и монашка дисциплинарна правила Ово би врло много допринело да се подигне углед калуђера, свако би долазио до уверења, да се са уредности и марљивости може унапредити на највиши степен. Тиме би више било кандидата за игумане

Економско питање нузгредно ћу да

који је владао у књижевности. Такав пример имамо у чланку: *Бранка Радичевића трговови филологисања и медицинарства „Јавор“ 1883.* износи један Бранков рукопис на ком је Бранко својеручно побележио необичније речи српске са акцентима. Сандић отуд закључује, да је Бранко чинио ове белешке да научи правилан народни језик а отуд вешто прелази на ово доба, када се уводио народни језик у књижевност, и тврди, да су сви писци првога кола, приставице Вукове, овако учили српски језик, док је данас чист језик у књижевника српских девета брига.

И у осталим делима Сандићевим кресне по гдекоја културна, књижевна и просветна мисао. Критишући *Миличевићеву Међудневницу* у »Стражилову« од 1885. год. истаче дух народни, који је онда почео да отима маха у приповедци и хвали вештину описивања као врлину сваког приповедача.

Од многих чланака Сандићевих износимо овде само некоје, да би се видело из ког поља је прео грађу за свој рад. *Доситије Обрадовић.* »Глас Народа«. 1874. год. *Гроб архимандрита Рајића у манастиру Ковиљу.* »Јавор« 1891. *Апологија Л. Мушицког.* Летопис Матице Српске CXXXII. *С. Милутиновића Сарајлије Србијанке, књига I. песма I. срез.* Извештај српске велике гимназије новосадске 1881. *Илија Округић Сремац* »Позориште«, 1897. *Лаворике листак на гроб Јаши Игњатовићу.* »Отаџбина«, 1892. *Ни опелу Грчића Миленка.* »Застава«. 1875. *Архимандрит Рајић* »Јавор« 1883 *Историја света* по Вл. Шиц. *Егмонт* од Гетеа, превод.

Ми овде ни из далека не можемо набројати све што је Сандић писао. Доста је када кажемо, да није прошла једна културна и књижевна светковина, ниједан важан културан догађај, а да Сандић није то пропратио чланком или расправом.

Као што смо већ напоменули, Сандић није написао ни једног великог дела, чак не можемо казати да његови радови спадају међу озбиљне научне радове, али су ти чланци утицали на доба у ком је писао, нарочито на ђачку омладину, на његове ученике, међу које спада и писац ових редака.

Списе Сандићеве можемо убројити међу литерарну грађу, којима се данашњи литерарни историчар мање може послужити, јер су мисли, које је Сандић износио, већ углавном употребљене, али без сумње да је литерарним историчарима пре десет двадесет година могао у многом питању дати разјашњења.

Колико је Сандић утицао својим малим списима, још је више утицао као професор српске књижевности. — Он је жив сведок омладинског покрета, покрета око борбе за народни језик, лично се познавао са Вуком, Маклошићем, Даничићем и другима и на својим предавањима је вазда залазио у прошлост и своје утиске знао импресивно саопштити ученицима. Умео је да говори и о мање значајним писцима одушевљено, као н. пр. о Милошу П. Бераћу, чије је три песме саопштио у »Јавору« од г. 1891., иако су то само били субјективни назори часног старине.

Стил Сандићев је јединствен у нашој новијој књижевности. То је стил наших старих славеносербских књижевника, Лукијана Мушицког, Рајића и других. Стил Сандићев је пун фигура, тропа, епитета, старинских конструкција, да атрибутивни адјектив вазда стоји иза именице, стил пун китњастих фраза, управо натрпан непотребним накитом, због чега многи стил Сандићев нису волели, док је баш тај стил, нећемо да речемо леп, већ карактеристичан за човека, који се васпитао у славеносербштини уз Вука. Он се није могао потпуно отрести црквено-славенских форми, он је црквену славеншчину амалгамасао народним говором. Но тај стил је израз бића Сандићева, романтичара осећаја, који је вазда, кад је што писао, мислио са добом свога детињства.

Професор Сандић, кога смо јуче положили у гроб, извршио је свој задатак као професор и српски писац тако, да је мирно могао заклопити очи. Он је својим радом у главном потпомогао српску просвету и књигу, и без великих дела много добрих дела створио, а мало, скоро никакве славе није стекао. Да је умро у јеку свога рада, можда би му ово покојење одало већу почаст.

Др. Бошко Петровић.

споменем Господарство и имовина нека се врше посретством одговорних намесника, који да се бирају сваке три године (ако не би био способан и пре). И овај би се избор могао пренети на братски сабор монашког удружења а контролу нека врши игуман, братство, који се уједно и одговорни, затим епарх. административни одбор и саборски одбор Овако би ишло све боље, економско би се стање подигло па би тада манастири дали више на подизање просвете.

Ово написах у доброј вољи и накани да изазовем врснијег на решавање овога питања.

Параеклисијарх

Политички преглед.

Заједничка министарска седница. У Бечу је свршена заједничка седница угарских и аустријских министара Свршена је у толико, што ће се по речима угарског министра председника Векерла наставити средином маја о. г. п н. Како је та конференција текла, о томе круже сваковрсне вести, чија се вероватност не да одредити. Но једно је сигурно, а то је, да баш у питању повишења војних плата није дошло до споразума и за то ће се министарска заједничка саветовања ускоро наставити. Како није ово питање решено, то се наравно није могао ни закључити дан када да се делегације састану У свима другим питањима, која се односе на заједнички прорачун, вели се, да је дошло до споразума. Као што се види у војним питањима још никако да дође до погодбе, но изгледа да је овом приликом мало утрвен пут, кад ће се саветовања тако уско ро продужити.

Језичка борба у Аустрији. Аустријски министар-председник одржао је договор са представницима политичких странака аустријског сабора Повода томе дало је и опет језичко питање. Познато је, како су Немци силно огорчени, што је изведена подела поште и што је и код судова чешки унутарњи језик у Чешкој почео да долази до јача утицаја. — Немачки посланици нису задовољни са изјавом аустријског министра председника Бека Веле, да им није обећао, да ће успоставити старо стање, односно да и код суда и поште буде званичан само немачки језик. Прете опструкцијом и врло озбиљним последицама. С друге стране све су чешке странке сложне у томе, да не смеју попуштати ни погађати се на штету свог материнског језика и народа. Младочеси издали су у том правцу и проглас Чеси траже да се једном коначно реши језичко питање, те у краљевини Чешкој дође чешки језик до потпуног свог права. Хоће ли Немци за то што је чешки језик почео да у Чешкој долази до јачег утицаја, да разбију данашње политичко и парламентарно стање, стоји им од воље но нема Чеха, који ће у питању свог материнског језика права и части свог народа попустити, па нек се догоди што хоће. — Из овога се најбоље види, да се борба око језичког питања у Аустрији почиње опет свом силом да распаљује.

ПОЗИВ.

Свима српским певачким друштвима.

Српско црквено певачко друштво у Ковину, навршило је 40 година свога рада на неговању и ширењу српске песме.

Да би значај овога рада што јаче обележили, друштво је одлучило, да о Духовима (1. и 2. јуна) т. г. што свечаније прослави 40-годишњицу свога опстанка.

Одавајући достојно признање оснивачима овог певачког друштва, исто тако певачима и певачицама, који су кроз дуги низ година са пуно добре воље и пожртвовања радили у овом друштву; хоћемо ми, данашњи представници његови, да крунишемо тај рад освећењем друштвене заставе, под којом ћемо се искупљати у братско коло да се одушевљавамо за даљи рад.

Имајући на уму племениту и родољубиву задаћу српских певачких друштава и уверени, да наша певачка друштва моћно утичу на буђење и одржавање српске свести, држимо, да ова наша прослава не може имати чисто локалан значај; но да она припада свима српским певачким друштвима, која као велика целина својим присуством и суделовањем на овој прослави, знатно ће нас — поборнике српске песме овде, на мртвој стражи Српства подстећи на још бујнији рад око српске песме.

Уверени да свака овака прослава треба да буде манифестација српске песме и културне заједнице Срба — приредићемо један велики концерат уз суделовање што већег броја српских певачких друштава, како би се на истом што достојније показао напредак српске песме. С тога вас братски позивамо, да на овој нашој прослави будете учесници, и да нам најдуже до Ђурђев-дана (23. априла по ст. кал) изволите јавити:

1. Хоће ли ваше друштво учествовати корпоративно или ће бити заступљено изасланицима?

2 Хоће ли ваше друштво певати на заједничком концерту и коју ће песму певати?

3. Са колико чланова долази корпоративно или колико изасланика шаље ваше друштво?

Опширнији програм прославе послаћемо вам у своје време.

У пуној нади да ћете нам што скорије одговор послати и да ћете нам се одазвати оном љубављу са којом вас ми позивамо, шаљемо вам у име српског црквеног певачког друштва ковинског искрено српско и другарско поздрављe.

У Т. Ковину 20. марта (2. априла) 1908.

Никола Михајловић, тајник. *Добривој Павловић*, председник.

Душан Шамбек, хоровођа.

Адреса: Srpsko Crkveno Pevačko Društvo, Temes-Kubin (Ugarska).

Изјава.

Димитрије Руварац српски православни свештеник и почасни прота изнео је у ускршњем броју «Бранка» гомилу неистина и клевета против моје маленкости и раденичког особља — »Српске манастирске штампарије« Залетио се чак и преко наших појединих кућевних прагова, и то, баш на дан светлих ускршњих празника.

На све оно, што се мене тиче, одговорићу му са стварним чињеницама како буду закључени рачуни «Српске Манастирске Штампарије» од 5. септембра 1907. г. до дана самовољног узимања штампарије. Рачуни ће бити за најкраће време готови и биланца штампана, а сами рачуни изложени на увид сваком поштеном Србину.

Овде имам споменути толико, да је свакој седници саборског одбора стање благајне подношено и јавно публиковано, те се зна и то, да није било и нема никаква дефицита.

Завршујем овим: У своме документираном одговору изнећу доказе против неистина Димитрија Руварца, за клевете ћу га тужити, а на претње његове велам, да их се неплашим и да ћу му у свакој прилици достојно стати око у око.

Меленци, на Ускрс. 1908.

Мата Косовац

Вести из места и са стране.

Русија и Енглеска.

Између Русије и Енглеске воде се живи преговори о мађедонском питању. Сав је изглед, да ће ускор доћи до потпуног споразума. Како јављају листови, већ идуће недеље ће се састати руски цар и енглески краљ у финским водама. Ових дана отпутовао је из Петрограда енглески посланик Николсон за Лондон. Путу се приписује велик значај у утврђивању споразума и пријатељских односа између обеју држава.

Огорчење против Немаца у Варшави.

Немачко гоњење Пољака у Пруској уродило је тим плодом, што су и Немце почели гонити Пољаци у својим крајевима. — Ових дана је један младић, свакако Пољак, у Варшави срео једног човека и питао га да ли је Немац. Кад овај рече да јесте, испали Пољак на њега један револверски метак уз речи: „Онда иди у Берлин.“ С друге стране пољска соколска друштва у Галицији (у Русији су растерана) донела су закључак, да залазе у народ и свом снагом шире у народу мисао о бојкоту Немаца.

Ватикан и Русија.

Познато је, да је руски цар пре неког времена скинуо са владичанске столице вилнанског католичког владику и наредио, да се бира други. Кад на то не хтедоше пристати чланови капитула, цар је и њих сменио. Мислило се, да ће доћи до прекида дипломатских веза са Ватиканом. Међу тим папа је попустио и наредио, да се бира други владика.

Распуштање собрања.

Из Софије јављају: Изишао је указ, којим се собрање (сабор) распушта и нови избори расписују за 7. јун.

Примио звање.

По одлуци Народног Школског Савета, примио је своје звање јуче, у петак, 18. априла (1. маја) о. г. по српском народном црквеном сабору изабрани и од краља потврђени епархијски школски референт Кузман Миловановић. Примио је списе, што су остали нерешени у прошлој седници епархијских школских одбора бачког и будимског и све списе, што су стигли тим одборима до 1. маја о. г. као и целу писарницу референтског звања. И чим буде свршио све послове, што их је примио, биће сазвани епархијски школски одбори бачки и будимски да реше све те нерешене ствари. После тих седница потрудиће се епархијски школски референт, да походи и прегледа што већи број наших школа у епархији једној и другој.

„Српска Ријеч“.

И јучерашња „Српска Ријеч“ дошла нам је, као и обично, прорешетана. Нема целог уводног чланка. Па ипак онај празан простор говори толико као да је штампан. Он нам прича о нечувеном насиљу, што га врши земаљска влада у оним крајевима. У једном чланку тужи се уредништво, да већ не зна шта ће да пише у лист. Влада свуда нађе шта ће да заплени. До сад је већ четрдесет запљена исвршено. На крају не ће им остати ништа друго, него да издају празан лист са именом. Можда су и огласи преступи.

Општински избори у Француској.

Идућег месеца извршиће се у Француској општински избори. Како се у законским одредбама, с погледом на кандидате, не говори ништа о роду кандидата, хоће и жене да се кандидују. У 19. бецирк у Паризу кандидовала се женскиња Марија Лало. Власти ипак чине сметње, изговарајући се, да закон, иако не изричне, ипак има у виду само мушки род.

Лондонски бројеви.

Пре сто година Лондон није имао ни милион становника, данас пак броји Велики Лондон, т. ј. унутрашњи град са свима предграђима више од седам милиона становника, дакле више но цела Шкотска и Ирска; како британска краљевина има 38.5 милијона становника, то на Лондон долази више од једне шестине целокупног становништва у краљевини. Просечно роди се у лондонској грофовини сваког четвртог минута једно дете, а сваког седмог минута неко умре. Лондон је најбогатија варош на свету. Сити је глава големог полипа, чији краци обухватају цео и свет, а ипак у овоме граду неизмерног богатства умире сваки трећи човек у болници, у сиротишту или у лудници. Бројимо ли само одрасле, умире можда сваки други човек у јавном заводу, а још је неповољнији однос код радничког сталежа. У 30 од сто становника приход је мањи од 20 динара недељно. Број Лондонаца, који у току године призивљу јавну добротворност у помоћ износи 430.000. Сваке ноћи бива просечно нађено 2.400 лица без крова, који се завлаче у ма какве кутове, да тамо преспавају или лутају целу ноћ по улицама. Више од 16.000 деце умире сваке године пре навршене једне године свога живота, по највише услед злочиначког фалсификовања млека, које је у Лондону јако развијено и почиње се осећати као народна срамота. Око 16.000 полицајаца чувају Лондон, око 3.000 лица прегазе кола на улицама, но овај број изгледа доста мален с обзиром на велики број пијанаца и деце остављене без надзора у местима, где је веома жив колски саобраћај. Читава војска од 250.000 људи и жена врши у Лондону пренос робе писама и телеграма. Просечно отправљају Лондонци свакога дана 2,000.00 писама, 500.000 дописних карата и 80.000 телеграма.

Брзојави „Застави“

Стигли 19. априла.

Полоњи против Левђела.

Будимпешта. Данас ће после говора браниочева суд изрећи да ли да се по жељи Полоњијевој допуни доказивање.

Прослава првог маја.

Будимпешта. Социјалисте су по обичају прославиле 1. мај. Нереда није било.

Читуља.

Беч. Аустријски министар Пешка умро је.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 19. априла 1908. године.

Пшеница прве каквоће 21 к. — до 21 к. — п.
Пшеница нова 21 к. 60 п. до 21 к. 80 п.
Пшеница средња 20 к. 20 п. до 20 к. 40 пот.
Пшеница лакша 20 к. 80 п. до 21 к. — пот.
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 80 пот. до 15 кр. — пот.
Зоб нова 14 кр. 20 пот. до 14 кр. 40 пот.
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 20 п. до 12 кр. 40 п.
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до кр. — п.
Маст 136 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 136 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина пађена 136 кр. — п. до — кр. —
(све од 100 кила.)

Свињи угојени тешки 92 до 94 пот.
Свињи средњи . . 88 до 90 пот.
Свињи лаки . . . 80 до 86 пот
(кила)

Теоци 68—76 по кили
Овци пар ——— кр.
Јагњци 16—32 пар

Стање воде под Новим Садом

18. априла било је 3 95
19. априла било је 3 85

НАЈБОЉА ГУМА ЗА КАЛАМЉЕЊЕ.

Многи се жале, да им се гума за каламљење кида и пуца. Томе је лако помоћи, док се још помоћи даје, а то је одмах при куповини. Сремски виноградари већ кроз 15 година употребљују једино чувену **ЦИГЛЕРОВУ ГУМУ** за каламљење, којој киша не шкоди а и не пуца на сунцу, зато што је од чисте гуме (а не од смесе), па је зато и лакша, те више иде у килу и према томе је и *јефтинија и боља од осталих гума.* Штедите дакле време, новац и рад. Адреса: **A. Ziegler, Novi Sad. (Ujvidék)**, преко пута од Централног Кредитног Завода.

Sanatogen

препоручује више од 1000 професора и лечника свију просвећених земаља као најутицајније средство за снажење и освежавање.

Снажи тело.

Јача мишиће.

Може се добити у апотеци и дрогеријама. Брошире бадава и франко разашиље
BAUER & Cie., Berlin S. W. 48.
424 8—12

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★
66 16—40

ЖЕНИДБА.

Трговац средњих година са већом дугогодишњом радњом у Београду, располаже добрим капиталом, жели се оженити са девојком или удовицом из ваљане породице, које располажу миразом. Треба се јавити потписатој са приложеном фотографијом. Дискреција је строго зајамчена.

517 1—1 **Марија Јовановић,**
Македонска улица 12. I. спрат
Београд.

NOXIN

НАЈБОЉИ КРЕМ ЗА ЦИПЕЛЕ

са патентом Кључ

The „NOXIN" Co.
Paris: 125 Rue Montmartre
Budapest, VI.
Brüder Hochsinger.
London: E. C. 57. Chisvell Street.
Wien, XVIII/1. Willy Weingär-Sempresner t.t Telefon 22149.

● Добија се у свима бољим радњама ●
341 6—50

Проф. Ј. МОГАНА
крал. овлашћ. трговачка школа
У ПЕТРОВАРАДИНУ.

За испит у Бечу крајем јула т. г. почиње течај књиговодства 6. маја за ученике и ученице, и то како усмена тако и писмена настава. Хонорар се полаже тек кад се ученици темељно изобразе, те добро положе испит у Бечу. Иначе не треба ништа платити. У интересу ученика је, да за времена почну учити. Уз писмене упите ваља приложити марке и адресовати: **J. Mogan, Ujvidék,** Arany utcza 11.
520 1—5

Рајнер Шимон

● НОВИ САД, Темеринска улица ●
трговац
на велико са вином и ракијом
тражи ЖЕНСКУ

која зна српски, мађарски и немачки говорити. За дописивање српски и хрватски.
522 1—3

Тражи се ПОМОЋНИК

за галантеријску, нирнбершку и кратке робе трговину Потребно је знање српског и румунског језика. Ступити може одмах

Обратити се треба на
521 1—1 **A. Holländer,**
Fehértemplom.

ЛИБМАН и ТОТОВИЋ
НОВИ САД
Житна пијаца бр. 1.
Ћурчијска ул. 37.
ТЕЛЕФОН
бр. 159

ФАРБАРА

ВЕЛИКО стовариште гипса, цемента фирнајза, лакова, туткала, пемзле, паркетпасте и разног материала, о врло умереној цени.

БРЗА И СОЛИДНА ПОСЛУГА!
769 37—50

!!! КАШАЉ !!!

БОЛУЋНЕ БОЛЕСТИ. | ПРОМУКЛОСТ.

до сад сигурно опробано средство Франклове пилуле (погачице) лечнички препоручено. Врло пријатан укус. 1 велика кутија 2 кр. 40 пот. Две кутије шаљу се франко. Може се добити у апотеци
Frankl Antal
1532 25—40 Szeged, Felső város 30.

Грудне
болове, вратобољу, озничаво стање, запаљења растерује брзо Фелеров Елза-флуид Једно туце на пробу франко 5 кр Поручите од E. V. Fell-r in Stubica,. Centrale Nr. 105. (Agramer Kom.)
1303 2 3 **Willi.**

Kihirdetés.

A turjai anyakönyvi kerület alulirott anyakönyvvezető helyettes kihirdeti, hogy:

1. Malesevits Sándor, ki családi állapotára nézve: nőtlen, és a kinek vallása: gör. kel., állása (foglalkozása): kisbirtokos, lakóhelye: Beocsin, születési helye: Beocsin (Horvátország), életkora: 1882 október 29. és a ki Malesevits Trifun és neje Ivanovits Vatina fia

2. Bugarszki Miléva, ki családi állapotára nézve: hajadon és a kinek vallása: gör. kel., állása (foglalkozása: háztartás, lakóhelye: Turja, születési helye: Turja, életkora: 1888. junius 20. és a ki Bugarszki Tivadar és neje Kobilarov Milicza leánya, egymással házasságot szándékoznak kötni

Felhivatnak mindazok, a kiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy azt alolirott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) utján jelentsék be.

Ezt a kihirdetés a következő helyeken kell teljesíteni, u. m: Turján és Beocsinban a „Zasztava" czimű lap utján.

Kelt Turján, 1908. évi április hó 29. napján.

Ivanits Szvetozár
anyakönyvvezető-helyettes.

Објава.

Потписани матричар матричарног звања у Турији објављује, да:

1. Шандор Малешевић, који је по породичном стању: нежењен, православне вере, по занимању земљоделац, станује у Беочину, рођен у Беочину 29. октобра 1882. године, син Трифуна Малешевића и Ватине Ивановића.

2. Милева Бугарска, која је по породичном стању: неудата, православне вере, станује у Турији, рођена у Турији 20. јуна 1888. године, која је кћи Теодора Бугарског и Милице Кобиларове, намеравају да у брак ступе

Позивају се сви они, који знају за какву закониту препреку против овога брака да то пријаве потписаном или опћинском поглаварству где ће горња објава обнародована бити.

Ову објаву треба обнародовати на овим местима, као: у Турији и у Беочину путем листа „Заставе".

У Турији, 29. априла 1908. год.

Светозар Иванић
516 1—1 заменик матричар.

ЛИПИК
У СЛАВОНИЈИ.

Жељезница, поштанска и брзојавна станица.

Купатило првог реда. Највећа удобност. Једини топли, јодни, алкалични извор (60% C) на копну. Ненадмашими успеси лечења код свију болести, катара у вареању и мокраћи, мокраћно киселе дијетозе, костобоље, реуме и исхијаса, шкрофула, рахитиса и свију болести крви.

Лечење пићем воде, врућа купатила, завод за лечење водом, инхалације.

Детет признатих лекара у купатилу.

Проспекте и извешћа даје
КУПАЛИШНА УПРАВА.
475 2—5

СТАРА И ДОБРО РЕНОМИРАВА
велика спецерајска и деликатесна радња
Микин и Стојковић
»код тигра« у Новом Саду
10 14—26
преко од владичанског двора главна улица број 2.

препоручују своје велико стовариште свежег **јужног воћа, шећера, кафе пиринце рума теја, зејтина, свећа,** разног **сира,** изврсну **саламу, брашна, соли,** праве чисте **ГРОМ ЕСЕНЦИЈЕ, сапуна, ПЛАВА КАМЕНА, рафије** и гуме за каламљење винограда, минералне воде и све овој струци припадајуће артиклове **на велико и мало.**

Послуга под личним надзором брза, солидна и тачна. Умерене цене.

ОТПОЧЕО САМ ПРАВИТИ

ЧЕРПИЋА

ПРВЕ КАКВОЋЕ

Пошто је мој черпић познат и из прошле године као један од најбољих, смем га препоручити сваком као изврстан за свако зидање. Черпић је у башти на пирошкој капији.

510 2—3 **СТЕВА МИЛИЧИЋ,**
Нови Сад, Кисачка улица бр. 14.

ОБЈАВА.

Моју КУЋУ

у Карловцу, преко од гимназије (збр. 266) са два здања продајем. Главно је здање са улице са пет соба, кујном, комором, шпајзом, подрумом и собом за млађе. Друго је здање тераса (летњиковац) са пространом собом и кујном у парку. У кући је бунар са добром пијаћом водом. Има и три шупе са дрвљаником. Кућу продајем због старости уз повољне увјете.

500 2—2 **Теофил Димић.**

Заштитна марка „Ленгер"

Liniment. Capsici comp..

— замена за —

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и назеба употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер" и фирмом **Richter** — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: **Јосифа пл. Терека,** апотекара у Будимпешти. 1265 30—40

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen" in Prag Elisabethstrasse № 5. neu.

Разашиље се дневно.

»СЛАВОНИЈА«

ДРУШТВО ЗА ПОСМРТНУ ПРИПОМОЋ

као задруга у Сибињу (пре посмртна и припомоћна задруга). Cheque račun br. 19.548.

ЗЕМЕЉНА ГЛАВНИЦА у ОБВЕЗНИЦАМА

К. 25.000

ПОЗИВ НА УПИС У ЧЛАНСТВО.

„Славонија" „друштво за посмртну припомоћ као удруга у Сибињу" за новчану и посмртну припомоћ плаћа за свакога свога члана приходом његове смрти знатну своту од 100 К словом једна стотина круна до 2000 К словом двије тисуће круна. А осим тога подељује знатне новчане подпоре од чистог добитка, након једногодишњег чланства, без иног већег надоплатка.

Напокон за дете уписаног члана ако умре припада подпора до 6 година 30 К, а преко 6 до 15 година 50 К. Изплаћује се одмах, кад се доприне су доказала о смрти. „Славонија" друштво за посмртну припомоћ као удруга је најновије врсти, а у нашој домовини прво таково друштво, дочим је по увјетима једино ове врсти, јер од чистог добитка подељује болестним и ином згодом настрадалим члановима новчане потпоре, У случају доказане тешке невоље и сталну месечну припомоћ, чим се јасно хуманитарност друштва доказује.

„Славонија" друштво за посмртну припомоћ као удруга отворила је више кола као:

Коло за 100 К за особе од 15—70 година
„ „ 200 „ „ „ „ 15—70 „
„ „ 500 „ „ „ „ 15—60 „
„ „ 1000 „ „ „ „ 15—60 „
„ „ 2000 „ „ „ „ 15—60 „

Посебно коло за старце:

Коло са 500 К и 1000 К од 60—70 година старе.

Чланови свакога кола могу се уписати, особе међусобно (супруг и супруга).

Увјети за примање јесу следећи:

1. Да се изпуни тискана приступница, те да уплати пристојбе као уписнину, чланарину и за први смртни случај.
2. Да је здрав.
3. Да од дана уписа преживи 10 месеци.

Даље дужности и права чланова установљују правила, која се са приступницима и прошпектима бадава дијеле.

Све упуте као и тисканице даје равнатељство „Славонија" друштво за посмртну припомоћ као удруга у Сибињу.

Траже се господа ваљани повјереници уз добру награду.

Најбоља обскрба за људе свакога сталежа а особито за чиновнике, обртнике и раднике.

Дакле напред! 38 16—50

„СЛАВОНИЈА"

друштво за посмртну припомоћ као задруга у Сибињу.

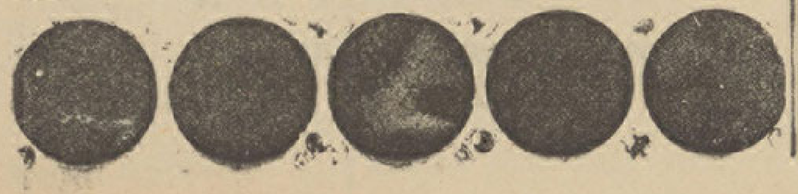

МЕЊАЧНИЦА

1435 26 —

НОВОСАДСКЕ ФИЛИЈАЛЕ

Пештанске Угарске Комерцијалне Банке

НОВИ САД господска улица број 12

купује и продаје по свагдањој дневној цени

Динаре ● ДУКАТЕ ● Доларе

као и сваковрсне стране новце вредносне хартије,

ЛОЗОВЕ.

За старе дукате плаћа највећу цену.

Kalmár & Engel творница моторских машина.

Складиште: V. Lipotkörut 18, **Budadest VI.** Творница: VI. Üteg u, 19.

препоручује ради вршидбе као и за млине своје јаност авне бензин-моторе, бензин-локомобиле, као и моторе, које у лаче гас, које се м гу V. Lipotkörut 18. увек у раду видети.

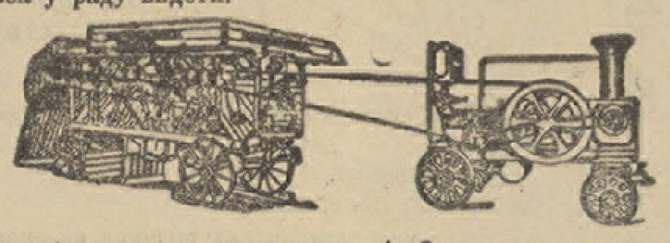

Пуно јамство за изврстан вршај. Једина досадања новина. Ови мотори, који тачно раде а са простом конструкцијом могу се од сва ога нестручњака лако водити.

Ценовници бадава! Јефтине цене!
И на отплате! 1555 20—26

АМЕРИКАНСКИ Грдосија-пасуљ.

Ова занимљива биљка расте до **висине од 5 метера**, а са **мехунама дуги до 1 метра**, а са своји дивно лепим цветом је и украс сваке баште. **Годи од августа до новембра укусан пасуљ**, који се као и свакі други пасуљ употребљава. **Сеје се до краја јуна.** — Разашиљем порцију семена у мехуни, са упутсвом сађења франко, кад се пошаље 1 **круна или у поштанским маркама или пошт. упутницом.**

Једино стовариште за средњу Европу код

Umber Rella

448 4—5 **Erzsebetfalva** — Budapest.

Целокупне опреме за једногодишње добровољце.

КРОЈАЧКА РАДЊА

ГРАЂАНСКОГ И ВОЈНОГ ОДЕЛА

80 3—5

ПРВОГА РЕДА.

Telefon 1—36.

ПЕТРОВИЋ и ДРУГ

БУДИМПЕШТА,

IV. Koronaherceg-utca 3.

шпецијалиста шпорт и мађарског магнатског одела.

Цене умерене за готов новац

Муотре шаљемо франко.

Довољно је за меру једно одело које добро стоји

ПРВА И НАЈВЕЋА ТРГОВИНА

ФАРБЕ И ЛАКОВА

Стеве Димитријевића у Новом Саду

препоручује своје велико стовариште

ФАРБЕ за фасаде, суве и кемичне, масне и у тубама. **ЛАКОВА** за кочије, намештаје, за под и зидове, као и емајл лакова у свима бојама. **ПЕМЗЛЕ** сваке врсте и величине, **ДАХ-ПАПЕ** за кровове. **СПИРИТА** за горење. **ЗЛАТА** за позлаћивање, сребра, алуминиума и бронза. **КАЈЕ и ЦЕМЕНТА** беочинске фабрике, као и све у ову струку спадајуће артикле. **ПЛАВОГ КАМЕНА**. Шаша (рафије) и гуме за каламљење лозе.

409 6—10

ПОСЛУГА БРЗА, ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

ЈЕДИНА ВЕЛИКА СРПСКА ТРГОВИНА

ПОСЛОВНИХ КЊИГА ЗА НОВЧАНЕ ЗАВОДЕ, ТРГОВАЧКЕ КУЋЕ И Т. Д. И Т. Д.

МИЉАНА ИВКОВИЋА

НОВИ САД (Ujvidék)

ћошак главне и дунавске улице

препоручује своје велико стовариште готових од најмањих до највећих **књига и зготовљава сваку пословну књигу по нарочитом ра теру и жељи. Даље артије, коверата у свакој величини и каквоћи, изврснога мастила, прави енглески пера, оловака. Шанон-Регистера, Шапирограф-апарата** за снимање писама и т. д., **м стионица, правачника и све остале приборе за канцеларије по најјефти ијој цени.**

Израђује **све могуће штампарске послове** са врло **укусном израдом** и са **најновијим** словима и шарама, као брифпапира, коверата карата посетница, позивница, акција и т. д. по цени јефтинијој него игде. 47 50 50

Пролетна Мода 1908.

Композе костими јакне глат а шосови на пруге или карирати.
Шеврон штофови у свима помодним бојама.
Блок каро: вунени штофови и свиле.

Специјалитети фирме:

МАТИЈА ЛЕВИ И ДРУГ

помодно мануфактурна радња код „Анђела Хранитеља“ у Новом Саду, на главној пијаци у згради хотел Јелисавете.

451 6—100

Каламљене лозе

са жилама по умереној цени имам следеће врсте на продају:

2500 ком португизера, — 1200 ком. беле ранке, — 1200 ком беле сланкамен ке 2000 ком. црвене сланкаменке, — 2000 ком. ризлинга, — 7000 ком. беле племенке, — 8500 ком црвене племенке Дивјаке са жилама и без жила порталиса и монтикуле до 20.000

Д. Седмаков
у Тителу.

617 11—16

Српски угаљ

на велико из србијанских рудника за мли нове, фабрике, цигљане, вршаће машине, као и салон угаљ за пећи, може се најјефтиније добити преко

Владимира Ивкова
заступника за целу Аустро-Угарску
Стапар (Бачка)

498 3—50

Тражим озбиљне продавце.

Основана 1889. Основана 1889. Основана 1889

ПРВА СРПСКА ТВОРНИЦА ШЕШИРА

СТОЈАНА НЕГОВАНА

У МИТРОВИЦИ (Срем)

Препоручујем своје сопствене производе до најфинијег шешира; тврдих, меканих, чупавих, мушких и дечјих, као и свилених шешира за поштовано свештенство.

Особито препоручујем своје богато стовариште најфинијих шешира и цилиндера из првих светских фабрика, као Хабергови, Месмера, Хиклови, Мацерови, Браће Бем у Бечу, талијанских Борсалино.

Нарочито препоручујем специјални нов проналазак патент шешира „Фороso“ који уклинише најбоље здравље.

Gesetzlich geschützt.

Овај реформни шешир „FOROSO“ је најздравији и

најпријатнији штит за главу.

Услед непрекидног пснављања ваздуха је најбоља заштита против главобоље и нервозности; спречава болести косе а унапређује растење косе.

Само прави кад је снабдевен са овом заштитном марком.

Др. Мајер с. р.
практ. лекар.

мам равноврсних шешира на опрашку, као и женски шешира модернизирам.

С особитим поштовањем
Стојан Негован
творница шешира.

308 7—13

ОБЈАВА.

Овим се до општег знања ставља, пошто је **кр. угарско министарство финансија** по својим контролним органима ревизију срећака I. класе кр. уг. повлашћене класне лутрије (**двадесет друга лутрија**) обавило, да су срећке главним колекторима на распродају предате. Од високог **кр. уг. министарства финансија** од брен илан за извлачење овим се износи на јавност.

План кр. угарске повлашћене класне лутрије

Двадесет друга лутрија.

125.000 СРЕЋАКА — 62.500 ДОБИТАКА.

ПРВА КЛАСА
Улог 12 круна
Извлачење 21. и 23. маја 1908.

Добитци	круна
1 од	60000
1 од	20000
1 од	15000
1 од	10000
1 од	5000
4 по 2000	8000
6 по 1000	6000
10 по 500	5000
35 по 300	10500
115 по 100	11500
3825 по 40	153000
4000 добитака кр.	304,000

ДРУГА КЛАСА
Улог 20 круна.
Извлачење 16, 17 и 19. јуна 1908.

Добитци	круна
1 од	70000
1 од	25000
1 од	20000
1 од	15000
1 од	10000
4 по 3000	12000
6 по 2000	12000
10 по 1000	10000
20 по 500	10000
130 по 300	39000
4825 по 80	386000
5000 добитака кр.	609,000

ТРЕЋА КЛАСА
Улог 32 круне.
Извлачење 14. 15. и 16. јула 1908.

Добитци	круна
1 од	80000
1 од	30000
1 од	25000
1 од	20000
1 од	15000
4 по 10000	40000
6 по 3000	18000
10 по 2000	20000
15 по 1000	15000
135 по 500	67500
5325 по 130	692250
5500 добит. кр.	1022,750

ПЕСТА КЛАСА
Улог 24 круне.
Извлачење од 22. септембра до 22 октобра

Највећи добитак у најсрећнијем случају

КРУНА

1,000.000

(Један милијон)

1 премија	К	600000	600000
1 „	„	400000	400000
1 „	„	200000	200000
1 „	„	100000	100000
1 „	„	90000	90000
1 „	„	80000	80000
1 „	„	70000	70000
1 „	„	60000	60000
1 „	„	50000	50000
1 „	„	40000	40000
2 „	„	30000	60000
2 „	„	25000	50000
4 „	„	20000	80000
8 „	„	15000	120000
30 „	„	10000	300000
60 „	„	5000	300000
435 „	„	2000	870000
900 „	„	1000	900000
1200 „	„	500	600000
34850 „	„	200	6970000
37500 добитака и премија	К		11,940 000

Од ових 550 згодитака последњи извучени добија премију.

ЧЕТВРТА КЛАСА
Улог 40 круна
Извлачење 11, 12 и 13. фебр. 1908.

Добитци			круна
1	од		90000
1	од		40000
1	од		25000
1	од		20000
1	од		15000
4	по	10000	40000
6	по	3000	18000
10	по	2000	20000
15	по	1000	15000
135	по	500	67500
5325	по	170	905250
5500	добитака	круна	1.255,750

ПЕТА КЛАСА
Улог 32 круне
Извлачење 3., 4. и 5. марта 1908.

Добитци			круна
1	од		100000
1	од		40000
1	од		25000
1	од		20000
1	од		15000
4	по	10000	40000
6	по	3000	18000
10	по	2000	20000
15	по	1000	15000
135	по	500	67500
4825	по	200	965000
5000	добитака	круна	1.325,5000

За извлачење I. класе које ће се **21 и 23. маја о г.** у присуству кр. уг. државне контролне власти и у присуству кр. **јавног бележника** у дворани где се извлаче јавно обавити, могу се срећке добити код свију колектора кр. уг. повлашћене лутрије.

Будимпешта, 26. априла 1908. п. р.

УПРАВА
крал. угарске повлашћене лутрије.
Lukács. **Hazay.**

513 1—1

П. Н.

Поштованом грађанству Новог Сада и околине стављам на повољно знање, да сам купио кућу хотел

Код „Беле Лађе“

У НОВОМ САДУ

Овај хотел, чије сам собе за поштов путнике преоправио и са свима удобностима модерно удесио, водићу под личним надзором.

Кујна је изврсна, абонирце примам радо како у хотелу, тако и ван хотела, а точићу поред осталог изврсног пића и

оригинално ПИЛЗАНСКО ПИВО.

За многобројну посету молећи остајем

са поштовањем

Ђура Зурковић

поседних хотела „Беле Лађе“.

1519 19—20

Недостиживо средство за негу лица и руку јесте

15:5 41 - 100

једино прави сасвим нешкодљиви Silva crem. Одстрањује сује дице мрље, сунчане пеге и све остале нечистоће. Најсигурније средство. Може и у јутро после прања рабити. 3 теглице 4 круне без даљег трошка ако се новац напред пошље. Где ее не би могло добити учује се из

лекарне Салватор А. Козјак Рума.

ПАПУЧА

добрих кожних женских и мушких, сваке врсте сомотских шарених по умереној цени разашиље се из

ПАПУЧАРСКЕ РАДЊЕ

Т. Ј. СТОЈАНОВИЋА

МИТРОВИЦА н/С Срем

Упозорујем моје поштоване муштерије да се са поручбинама пожуре, како би робу у највећем избору добру добили.

226 12—15

СА ЕЛЕКТРИЧНИМ ПО ОНОМ

УРЕЂЕНА ФАБРИКА

Г. СКРБИЋА

ЗАГРЕБ, Илица бр. 40.

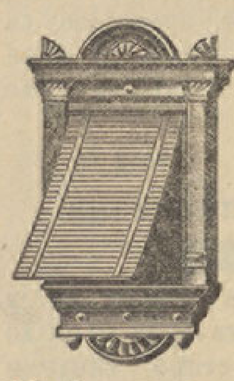

препоруча своје на гласу солидне и јефтине жалузије, дрвене, ткане и платнене ролете, жељезне и дрвене капке за прозоре и дућане, те моли што више пажње поклонити овој домаћој фабрици.

Цијенници и прорачуни бадава

117 16—50

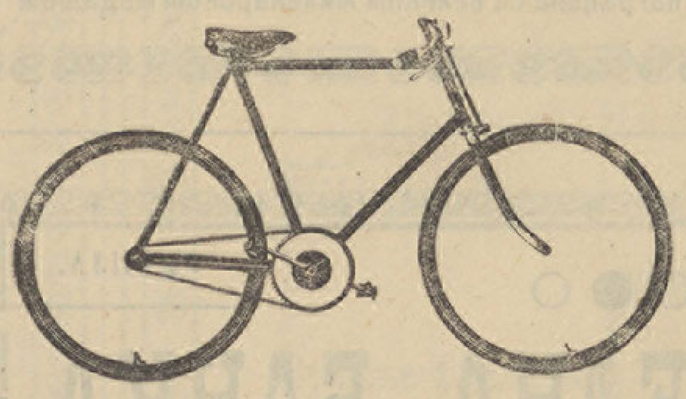

из гласовите, дуготрајне, готово неун и штиве катоље са знаком:

„KORUNA“

(КРУНА)

које се одликују изврсном техничком израдбом, као и елегантним обликом препоручује тврдка

Ладислав Швестка а спол.

256 8—16 Праг,

Вацлавски трг бр. 53. Ческа.

Трогодишње писмено јамство. — Захтјевајте цјенике! Имућнима особама или са сталним положајем дајемо на вересију.

ГЛАВНИ ЗАХТЕВ ЗА ЛЕПОТУ ЈЕ

ЛЕПО ЛИЦЕ

Свака дама може лепоту лица постићи употребом чудесно дејствујућег

ФЕЛДЕШОВОГ

Маргит-Крема.

МАРГИТ-КРЕМ је особито фино, пријатно мирисаво средство, које брзо глача и чисти, јер већ при првом покушају има успеха, даје кожи одма пријатну гипку мекоћу; 10—20 дана кожа се сасвим промени и нестају пеге, флеке, и нечистоће лица сваке врсте.

ОСОБИТО СВОЈСТВО овог крема је, да лице није масно и не сјаји се као код других кремова, већ на против одузима сјајност кожи као пудер, те се нарочито може и дању употребљавати. Рани кожу те добија дечију свежину и пуноћу кадифену мекоћу и пријатност.

Највећа је одлика, што нема у себи живе ни олова, дакле сасма је нешкодљив.

Цена великој тегли К 2·— малој К 1·— Маргит-сапун 70 пот., Маргит-пудер К 1·20. Маргит-паста за зубе К 1· Вода за лице К 1·—.

Добија се у свакој апотеци и дрогерији.

Произвођач: CLEMENS v. FÖLDES

апотекар у Араду

Поруке за 6 круна плаћеном поштарином. 195 2—5

Чувајте се од подражавања!

Тражите од чувати од подражавања!

ФЕЛДЕШОВ МАРГИТ-КРЕМ добија се у НОВОМ САДУ код Карла Грозингера, Гавре Плавшића Јована Вујића и дрогериста Оскара Кајза.

„УТЕХА“

Смрт је неизбежна. Она обично дође изненада, у неочекивато време. Дужни смо, да се још за времена постарамо за бољи живот наших млађих, наших наследника. Дужни смо да се још за живота нашега побринемо да наши млађи, наши наследници, поред велике туге за губитком својих најмилијих, ипак буду тим безбрижнији и утешнији што ће у стању бити достојно саранити своје најмиље, а без да се морају задуживати, или добро своје у невреме и у безцење продавати. Ево прилика је ту; треба ју само знати употребити.

Зато сваки нека пожури, да се што пре упише у добротворно друштво „Утеха“, јер оно исплаћује наследницима својих чланова К 1000.

Чланом може постати свако, ко лечничком сведоџбом докаже да је здрав, да још није прешао 65 година, и ко пошаље у име годишње чланарине, уписнине а чланске књижице свега 4 круне.

Чланови „Утехе“ плаћају после сваког смртног случаја 2 круне посмртнине. Дакле свота је незнатна и малена. Свако ко жели да се упише за члана „Утехе“, нека се пожури да заиште потребне уписне табаке од „Утехе“. Ко је рад, нека не оклева!

Адреса:

„U t e h a“

dobrotvorno društvo **Turja** (Бачка)

264 9—10

OSERS & RAUER шпецијална фабрика за израду мотора **Budapest VI. Podmaniczki utca 18 Wien, XX. Dredner str. 81.—83.**

БЕНЗИН

мотори

Мотори

КОЈИ УВЛАЧЕ ГАС

1619 21—52

БЕНЗИН ЛОКОМОВИЛИ

Данас најјефтинија радна снага! Трошкови рада по коњској снази 2—3 потуре. Више стотина разноврсних машина налазе се у промету. Врло повољни услови за плаћање! Првог реда солидна фабрика!! Са ценовницима и прорачуном стојимо бесплатно на услуги.

У последње време одправили смо овима стројеве машине: Јовану Илосу и друговима у Сас Весушу (8 коњских снага), Јовану Магочи и друговима Монор Тањи (6 коњских снага), Јовану Пап у Јарош Берењу (8 коњских снага), Павлу Ј. Нађу у Боглар (6 коњ. снага), Стеван Пали мл. у Орду код Боглара (4 коњ. снаге). Мирко Такач млинар у Пасто (70 коњ. снага), који увлаче гас. Вилмош Стенгер млинару у Вел. Топловац (50 коњ. снага) који увлаче гас. Шалу Росману млинару у Моч коложварска жупанија (40 коњ. снага) који увлаче гас Јосифу ерцегу млинару у Мађар Банхедеш (30 коњ. снага) који увлаче гас и још много великим властеленствима.

НАЈБОЉЕГ

ПЛАВОГ КАМЕНА

ЛИКЕ (Raffia) ○ ○ ○ ○

ЈАГЊЕДА ○ ○ ○ ○

СУМПОРНОГ ЦВЕТА ○ ○

ГУМЕ ЗА КАЛАМЉЕЊЕ ○

СВЕ ВРСТЕ СЕМЕЊА ○ ○

добило је

највеће стовариште

СПЕЦЕРАЈСКЕ И ДЕЛИКАТЕСНЕ

○ ○ ○ РОБЕ ○ ○ ○

Петровић и Поповић, Нови Сад,

код „ЦРНОГ КЕРА“ ћошак главне и лебарске улице.

Поруџбине са стране извршуемо брзо и тачно.

347 6 -

Прва хрватска творница стројева

и ливаоница жељеза д. д. у ЗАГРЕБУ

ДОБАВЉА НАЈЈЕФТИНИЈЕ И БРЗО

СТРОЈЕВА за произвађање ЦЕМЕНТНЕ РОБЕ.

Столове за цементне црепове на утор по најновијим калупима. Калупе за цементне цеви сваке величине.

Комплетне уређаје за цигљане, састојне делове за кружне пећи. Трансмисије, дизала, жељезне конструкције, ресервоире, потребштине за водовод и канализацију.

ЛИВАНУ РОБУ из жељеза, срв. меди и месинга. — Преузимље

ПОПРАВКЕ ЛОКОМОБИЛА, МОТОРА СВИХ ВРСТИ, КОТЛОВА И ЛКОСАИХ РАЗНИХ СТРОЈЕВА.

122 7—18

Само са именом **SICULIA** означене боце јесу праве.

Малнашка **SICULIA** изворита вода.

Најбоље лековито и освежавајуће пиће.

Одклања одма горушицу.

Ненадмашимо за стварање прохтева и за лучење слузи!

Главно стовариште у Новом Саду код Браће Вагнера

1575 22—30

Код болести катара, гуше, душника, беле цагерице, стомака, црева, бубрега, бешике надмаша све минералне воде.

Главно стовариште за Угарску.

Brázay Kálmán

Budapest

Jozsef-körút 37.

Телефон бр. 59-64.

Краљ свих соних-киселих вода.

Добија се у свима апотекама, дрогеријама и деликатесним трговинама.

ВЕЛИКА

ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

ЂОРЂА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће гас мотор а уређена најновијим модерним и сецесије словима, украсима и шарама сваке врсте израђује најсавршеније све штампарске и књиговезачке послове брзо, тачно и на највеће задовољство а све по цени јефтиније него игде 71 14—52

Моли за многобројне наруџбине.

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпреће време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о полном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити Али није довољно, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком сазвесном специалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте Budapest VII. Rákóczi út 10.), где ће највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опросли од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини. Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његовим специалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести чеви за мокрење, бешике, живаца и кичме, последице сифилиса, пурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), слатку жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз. Даљина није препрека лечењу. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити) Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специалним лековима. У заводу говори се и кореспондира се српски. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста Budapest Rákóczi út 10. 273 7-

---

Најнижија инајсавршенија радна снага

прве врсте фабрикат

Мотори који увлаче гас

Sauggas-Motore

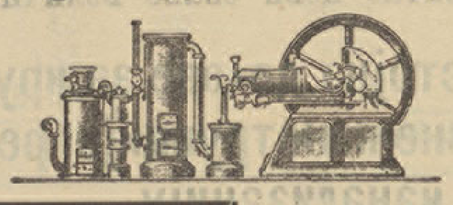

за грејање може се употребити сол рацит коке као и дрвени угаљ.

Најјефтинији и најправилнији рад.

Најшира !! ГАРАНЦИЈА !!

потрошња на рад 1—2 потуре од коњске снаге

266 32—

Локомобиле и гарнитуре за вршај.

Повољни услови за плаћање.

B. Denes motor specialist **Budapest, V. Lipot-körut 15.**

Ценовници и прорачун бесплатно.

2000 хектолитара

РАКИЈЕ

из плавих шљива печене

10 11, 12, 13 и 14 гради јаке као и старе сремске шљивовице има на продају уз умерену цену почам од 25 литара па на више

Тоша Илић и Друг,

властита пецара ракије и трговина вина на велико у Вуковару.

328 7—10

СУДСКИ ДОЗВОЉЕНА

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА!

Због напуштања радње продаје све

одређене сву златну, сребрну и робу од кина-сребра и сатове са 30—40% испод цене.

АРМАЊ ГЕЗА

драгуљар и сајџија, НОВИ САД, главни трг. 429 5—50

У својој кући — чиста израда

ПРВА СРПСКА РАДИОНИЦ

ГРАЂЕВИНЕ И НАМЕШТАЈА СА МАШИНАМА КОЈЕ КРЕЋЕ БЕНЗИН МОТОР

ЂОКЕ ВУЧКОВИЋА

У НОВОМ САДУ.

Част ми је поштованој публици из места и са стране до повољног знања ставити, да сам моју новотворену радионицу са машинама удесио, које креће бензин мотор.

Уверен сам да ћу моћи по најнижој цени израђивати, све грађевинарске послове и намештаја, као салоне, ручаће и спаваће собе и т. д. Даље израђујем портале и трговачке стелаже по најновијој изради и нацрту.

Моје дугогодишње искуство и то у већим радионицама као у Бечу, Берлину Хамбургу, Брислу, Берну, Лозану, Паризу и Лондону, гарантује да сам у стању сваки посао примити и чисто зготовити, тако да ћу сваку моју поштовану муштерију у потпуном смислу задовољити.

Надам се да ћу као млад почетник у мом подузећу потпомогнут бити које ћу знати ценити.

Очекујући цењене поручбине и бележим се са особитим поштовањем

Ђока Вучковић

483 2—12 Нови Сад, Ханска улица бр. 19.

Најнижe цене — фина израда.

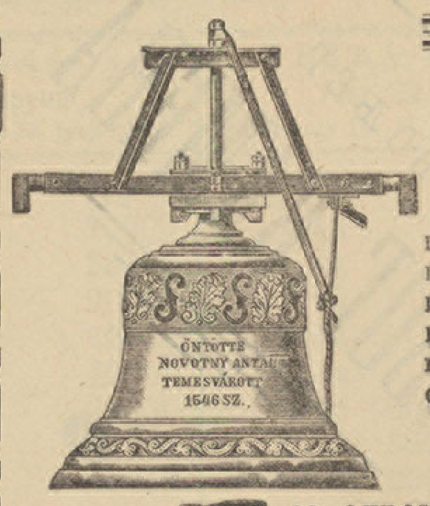

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1032 83—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији. снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килогра

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

БЕОГРАД. СРБИЈА.

ОПШТА ПРИВРЕДНА БАНКА

(Allgemeine Handels- und Industrie Bank, Belgrad)

Капитал Дин. 1,000.000 ● Kapital Frs. 1,000 000

Прима улоге на штедњу из свих српских земаља.

Плаћа 6% годишње камате.

Адреса за писма: Општој Привредној Банци — Београд.

Адреса за телеграме: Banque Général.

402 7—30

СРБИЈА. БЕОГРАД.

КАКО ВАМ ЈЕ ИМЕ?

ИМЕ ВАШЕ ЋЕ ВАМ ДОНЕТИ СРЕЋУ! — ИМАЋЕТЕ УСПЕХА!

Учините један сретан покушај са бројем који стоји уз ваше име, или уз име које вама миле и драге особе, или уз име које особе која је позната као сретна.

Ови прибележени бројеви лозова класне лутрије, добијају се искључиво у главној колектури

KARL KIS & COMP.

Budapest, IV., Kossuth Lajos utcza 13.

ВЕЛИКА ЈЕ СРЕЋА КОД КИША

Аврам	22278	Чеда	46930	Гордана	27178	Кристина	65729	Малашин	166 0	Радослав	34092	Тихомиљ	22219	Вукадин	26061
Адам	66906	Чедомил	8395	Гертруда	8264	Каменко	22435	Милан	23115	Радош	78301	Тихомир	13561	Вукајло	8319
Антоније	91910	Даница	51339	Храњимир	20572	Христифор	13658	Миленко	48134	Рајко	94205	Тихослав	41640	Вукан	27368
Александар	19771	Драгица	78265	Хајка	37461	Красоје	4221	Максим	67602	Растислав	8316	Трњина	64585	Вукашин	92580
Аганије	2225	Данило	93376	Хранислав	54447	Катарина	8400	Милета	91943	Рацко	13267	Тинка	91503	Вукосав	107159
Атинасије	33820	Данка	39407	Хермина	4215	Ковиљка	90404	Малавија	96850	Родољуб	39596	Теодосија	102211	Вуле	73346
Ана	54423	Дочин	21638	Хранко	19752	Константин	54704	Мирчета	2315	Раденка	96051	Трпимир	8526	Вучета	51479
Анђелија	79338	Давид	13637	Христина	91509	Крста	5214	Милисав	23101	Радислава	60101	Угљеша	18617	Вучко	34278
Андрија	8267	Душан	8160	Хранислав	22166	Кристијан	108994	Милеса	20065	Радојка	21511	Урош	27102	Вишеслава	21061
Аполон	17047	Димитрије	46909	Хенрик	13352	Кристивој	9803	Методије	34093	Радослава	16512	Убавка	50457	Владислава	5212
Агапија	27108	Десанка	5218	Хумберто	81 5	Клара	92321	Милосава	54414	Ружа	3356	Васо	67674	Војислава	39728
Август	106178	Дора	94918	Игнатије	66915	Косана	119186	Милка	78459	Ружица	90771	Истина	92479	Вука	102110
Антим	92593	Деспа	51188	Илија	92485	Каролина	9505	Марта	94210	Света	20046	Василије	106042	Вукана	8135
Аполонија	3363	Дејан	19110	Иван	67682	Лабуд	13628	Ненад	6469	Светислав	33339	Велибор	51218	Вукосава	54757
Анастасија	32089	Данко	3351	Исо	2326	Лазар	3364	Никола	13264	Светозар	52619	Велимир	2328	Вела	30696
Артемије	63458	Добра	24774	Игњатије	48137	Лав	51193	Небојша	21508	Светолик	8205	Величко	12708	Велинка	119141
Аврамије	39771	Добривој	48164	Иларион	24776	Ленка	90714	Наталија	30595	Светомир	19123	Вељко	33877	Влахо	9817
Акидин	21636	Драгић	67650	Ида	102210	Леонтина	5206	Новак	60096	Славко	51217	Вења	90447	Велислава	19769
Афтон	7480	Ерик	105985	Иконија	7486	Лепосава	50475	Недељко	90769	Славољуб	78285	Веса	100012	Вида	12279
Авдија	20569	Ева	92323	Игинка	90790	Лације	119197	Нада	95343	Славомир	93397	Веселин	45187	Видосава	21513
Амфилох	37348	Евица	54781	Ирена	39462	Луција	8363	Недељка	8547	Славоје	27366	Видак	8121	Витана	7484
Авакум	8359	Езмо	90711	Јеврем	5223	Ливије	13284	Невена	22209	Слободан	73310	Вања	21064	Витослава	37346
Амвросије	94227	Евдокија	119154	Јаков	13034	Лавија	11913	Никон	13559	Стасоје	92577	Видоје	54732	Зивиша	79339
Анасија	102206	Евин	95328	Јован	21371	Линка	8254	Остоја	4959	Ордан	60120	Видослав	94923	Здравко	94241
Агата	22283	Емил	4205	Јоаким	54758	Лепа	102130	Орен	41576	Срђа	90782	Вишеслав	119122	Златан	110535
Боривој	2332	Емилија	8307	Јованка	9804	Љубабрат	108099	Олимпија	91326	Средоје	102287	Вишко	5213	Златоје	54441
Божидар	18620	Елза	17014	Јанаћко	17010	Људевит	2345	Орад	63623	Срета	92315	Влада	74146	Зоран	20560
Борислав	8137	Етропије	13697	Јордан	24752	Љубивој	96081	Октавије	19111	Срећко	73318	Владан	32094	Зорислав	4968
Бошко	13626	Леонора	39751	Јосиф	8325	Љубомир	8149	Огњар	27359	Станислав	53389	Владета	4402	Звездана	9800
Благомир	45189	Ефросима	67328	Јулије	95331	Љубиша	106177	Огњено	5120	Саво	78297	Владимир	54403	Злата	32464
Босиљка	65664	Еса	91904	Језекиљ	60077	Љубислав	22236	Огнилија	92486	Станко	94203	Властислав	108985	Златана	78231
Блаж	90802	Филип	8304	Јагода	8544	Љубомир	7485	Оскар	96832	Станоје	108070	Вујко	19768	Златка	93338
Будислав	96100	Фрања	27351	Јаслава	20189	Марко	93055	Отер	67336	Стојан	95333	Вратко	51478	Зора	108034
Блажа	119166	Феодор	67654	Јулија	91245	Матрофан	110575	Оливер	48128	Стојадин	90731	Властимир	93327	Зорка	37331
Борислава	54448	Фабијан	92481	Јасна	4409	Матија	50568	Павао	91939	Страхиња	60086	Воја	107471	Зорислава	22227
Божидар	63728	Фока	107457	Јустин	8542	Мартин	33889	Пелагија	16517	Сава	6466	Војин	8302	Зорица	54119
Блажимир	92482	Феника	4967	Јелена	52610	Милија	91316	Петар	8193	Светислава	13257	Вратислав	12709	Зорана	78471
Богданац	106158	Филип	20187	Јустина	108052	Марија	4219	Пантелија	68735	Светлана	21373	Вујо	19124	Жарко	94216
Божица	4413	Францишка	39741	Јелка	67645	Милић	107456	Пајсије	9134	Славка	39469	Вујадин	22227	Жива	108987
Богдан	33823	Фердинанд	5211	Јулка	2322	Маргита	20575	Предраг	22188	Смиља	119192	Вујко	37786	Живадин	12725
Божоје	52613	Гавро	38878	Јарослав	19107	Милодраг	65954	Прибислав	13557	Смиљана	96067	Вук	48135	Живан	9810
Бранимир	90406	Габријела	90709	Јевдокија	8308	Матилда	46915	Пера	4956	Смиљка	39476	Вуксан	67604	Живко	19751
Богослав	21370	Гојислав	63472	Јездимир	51327	Мирко	108047	Перуника	20063	Спаса	6464	Војислав	105977	Живојин	32054
Бранислав	13851	Голубац	13159	Карло	106152	Магдалина	8305	Рада	54412	Стана	17004	Војимир	2320	Живота	51232
Бодин	8102	Градимир	8329	Харалампије	4962	Малета	67694	Радак	41629	Станица	22955	Војка	24751	Живана	73393
Цветоје	22262	Градоје	48193	Казимир	21073	Миливој	21389	Радиша	64229	Станка	46943	Војко	8230	Живка	92531
Цезар	45190	Гордан	78233	Канон	9816	Миладин	93380	Радмило	8118	Стојана	8191	Вид	33341	Зогорка	102153
Цвјетан	66905	Гојко	108379	Кленик	63461	Миле	33 4	Радован	63612	Стојанка	67334	Владоје	20049	Владана	45574
Цвијета	91927	Густав	90814	Коронел	96831	Миленко	119107	Радоје	91346	Стојна	102269	Витомир	3362	Витка	13638
Цецилија	102133	Голуб	2325	Корнелије	8161	Милош	105979	Радојица	8546	Стоје	91929	Васа	94996	Василија	8159

Молимо обратно поручити како не би жељени бројеви већ распродани били.

Karl Kiss & Comp.

главни колектери кр. угар. повлашћене класне лутрије

Central Bureau: IV., Kossuth Lajos utcza 13. szám.

Filiale Vaczi körút 5. sz. — Filiale Erzsébet körút 22 sz.

Вучење I. класе
XXII. лутрије
21. и 23. маја п. р.

342 3—5

Молимо ово исећи и нами доставити.

ПОРУЧБЕНИЦА

An das Bankhaus Karl Kiss & Comp.

Budapest, Kossuth Lajos utcza 13.

Молим да ми се пошаље ____ лоз I. класе XXII. лутрије службени план.

Износ од К ____ { шаљем у маркама / „ поштанском дознаницом / изволите дигнути подузеће.

(Што се неће молим да се избрише).

Тачна адреса
Име: .....
Место, улица, број куће .....
Последња пошта (županija .....

Цена лоза I. класе

Осмина	— К	1·50
четвртина	К	3·—
половина	К	6·—
читав	— К	2·—

Недавно изашао илустровани опис класне лутрије, те се шаље сваком на захтев

БЕСПЛАТНО!

500 круна плаћам ономе, кога заболе зуб или коме смрди из устију након трајне употребе Вартилине воде за зубе. Цијена је бочица 70 филира (поштарина посебно 95 фил.)

Ed. Bartilla - Winkler

Wien, 19 /I. Sommergasse 1.

Добива се у свим лекарницама.

У Новом Саду код **В. К. Грозингера**

Фрање Јосифа трг.

захтевајте свагдје, изрично Вартилину воду за зуб. Прије јаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·20 просто од поштарине. 168 325 5—

За пролетњу сезону

стигао ми је врло богат избор

у женској и мушкој конфекцији

као и највећи избор у женским костимима, шосовима, свиленим, вуненим и батистаним блузама, све по најмодернијем, најукуснијем и елегантнијем енглеском и француском крају.

Послуга је уз **НАЈУМЕРЕНИЈУ ЦЕНУ** код српске фирме

П. Н. Момировића

у Новом Саду,

1020 34 52 Главна улица бр 3.

СОМБОРСКИ ОВЧИЈИ СИР.

Част ми је најучтивије врлоцењеним г. г. распродавцима и свима потрошачима **Сомборског овчијег сира**, до најповољнијег знања ставити, да је извозна сезона:

ПРИЗНАТОГ СОМБОРСКОГ ОВЧИЈЕГ СИРА

од ДУШАНА ДАЉЧЕВА

одпочета, која ће да траје ове године од **15. марта до 1. октобра п. н. к.**

Одремам поштом или железницом у дјеним качицама од 7—40 клг. величине **уз најјефтиније дневне цене.**

СИР ЈЕ ОД ЧИСТОГ ОВЧИЈЕГ МЛЕКА

а производи се тако, да са својом **ванредном квалитетом надмаша, све светске сирева.** — Те најтоплије препоручујући исти очекујем што веће врлопоштоване налоге, које изволите непосредно шиљати на адресу:

ГЛАВНИ ИЗВОЗ

СОМБОРСКОГ ОВЧИЈЕГ СИРА

ДУШАНА ДАЉЧЕВА

СОМБОР (ZOMBOR)

Бачка.

Све налоге обављам брзо и тачно. Ценовник шаљем на захтев бадава и франко.

У Сомбору, 18. марта 1908. год.

С одличним поштовањем

546 10—10 **Душан Даљчев.**

ДРУШТВО „ДОБРОТВОР“

у Новом Саду

исплатило је у 1907. години

132.000 круна

ПОСМРТНЕ ПРИПОМОЋИ, А ОД ПОЧЕТКА СВОГ ДЕЛОВАЊА 1898. ГОД. ДО ДАНАС

600.000 круна.

Добротвор је прва и најстарија установа ове врсте коју је потреба народа изазвала да се заједнички испоможе у тренутку смртног догађаја, са по 2000 круна, коју своту исплаћује друштво насљедницима у готову новцу. Сваки родитељ треба да је члан овог друштва и да своју децу обезбеди на овај начин, неосетно лако.

Чланом може постати свака особа мушко и женско од 24 до 50 година старости.

Ко се жели уписати, нека пошље на горњу адресу 4 К уписнине, па ће добити даља упутства.

Непримљене особе добијају уплаћени новац натраг.

Управа.

474 3—5

Постоји од 1860. године. Више пута одликована.

СТОВАРИШТЕ

ФАБРИКА НАМЕШТАЈА

НАСЛЕДНИКА НИКОЛЕ ДУСИНГА

Ханска ул. бр. 1. 423 4—10 **у Новом Саду** Ханска ул. бр. 1.

преко пута од српске народне основне школе.

Препоручују своје велико богато снабдевено стовариште намештаја за спаваће собе и ручаонице, као и сваковрсних намештаја за салоне у разним израдама и јефтиним ценама.

Велики избор простирача, завеса и ћебета.

Препоручујемо нашу новоуређену

РАДИОНИЦУ С МАШИНАМА

за израду сваковрсних намештаја по нацрту за приватне, за звања и општине.

СОЛИДНА ПОСЛУГА ● и ● **ЈЕФТИНЕ ЦЕНЕ!**

Zacherlin

Помаже изврсно као ненадмашиви „сатирач инсеката“

купуј „само у флашама“

Пристојан, честит трговац пазиће да муштерији, која прослављени **„ЗАХЕРЛИН“** код њега потражи, неће јој за то наметнути лажљиви сурогат

Али на жалост имаде и другчијих трговаца!

И зато нека је сваки пријатељ правог **„Захерлина“** нарочито **упозорен** да се од подметања као што се то у последње време често са варљиво подраживаним флашама д шава, тако се очувати, да сваки **најтачније** пази на име **„ЗАХЕРЛИН“**.

454 2 6

Српска штампарија дра Овстојића Милетића у Новом Саду.